

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 3, Sayı: 10, Aralık 2017, s. 50-62

Dursun MERAL

Uzman Rehber ve Psikolojik Danışman, meraldkm@gmail.com

Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR

Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, hhbahar@gmail.com

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK BAŞARININ YORDAYICISI OLARAK YALNIZLIK VE YAŞAM DOYUMU^{1,2}

Özet

Araştırmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinde yalnızlık ve yaşam doyumu- nunun eğitim araştırmalarının önemli değişkenlerinden birisi olan akade- mik başarının anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemektir. Veriler 2015-2016 öğretim yılında, Doğu Karadeniz Bölgesindeki bir ilde bulunan sekiz farklı ortaöğretim kurumunda öğrenim gören 630 öğrenciden elde edilmiştir. İlişkisel tarama modelinde olan bu araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, 20 maddeden oluşan UCLA Yalnızlık Ölçe- ği ile beş maddeden oluşan yaşam doyumu ölçeği kullanılmıştır. Mevcut uygulama için UCLA yalnızlık ölçeğinin tespit edilen güvenilirlik katsayısı .81, yaşam doyumu ölçeğinin ise .69'dur. Araştırma sorusunu cevaplamak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Yaşam doyumunun aka- demik başarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı, genel yalnızlık puanları-

¹ Bu çalışmada, Dursun Meral'in Hüseyin Hüsnü Bahar danışmanlığında yürütülen "Ortaöğretim öğrenci- lerinde akıllı telefon bağımlılığının yalnızlık, yaşam doyumu ve bazı kişisel özellikler bakımından ince- lenmesi" başlıklı yüksek lisans tez çalışması için toplanan veriler kullanılmış olup, tez kapsamında olma- yan bazı araştırma sorularına cevap aranmıştır.

² Bu çalışma, "Ortaöğretim öğrencilerinde akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık" başlığı ile International Conference on Multidisciplinary, Engineering, Science, Education and Technology (IMESET' 17 Bitlis) konferansında sözlü bildiri olarak sunulan ve bildiri kitabında sadece özet metin olarak yayınlan- nan çalışmanın genişletilmiş şeklidir.

nın ise akademik başarıyı negatif yönde yordadığı ve akademik başarının .036'sını genel yalnızlık puanının açıkladığı tespit edilmiştir. Genel yalnızlık puanları yükseldikçe akademik başarının azaldığı, genel yalnızlık puanları azaldıkça akademik başarı düzeyinin yükseldiği bulunmuştur. Akademik başarının düşük düzeyde gerçekleşmesi istenmeyen bir durum olduğu gibi, genel yalnızlık da istenmeyen bir durumdur. Bu bakımdan, genel yalnızlık puanının akademik başarıyı negatif yönde yordaması beklenen bir sonuç olarak yorumlanabilir. Yalnızlık yaşayan öğrencilerin bu sorunlarının giderilmesinin veya azaltılmasının akademik başarıya pozitif yönde etki yapabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: akademik başarı, yalnızlık, yaşam doyumunu, UCLA

LONELINESS AND LIFE SATISFACTION AS PREDICTOR OF ACADEMIC ACHIEVEMENT IN SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Abstract

The purpose of this research is to determine whether the life satisfaction and loneliness are significant predictor of academic success, one of the key variables in educational research. Data were obtained from 630 students in eight different secondary schools located on the east coast of the Eastern Black Sea Region during the 2015-2016 school year. Personal information form, UCLA loneliness scale and life satisfaction scale were used as data collection tool in this research. In this research, the reliability coefficient of the UCLA loneliness scale was found 0.81, and the reliability coefficient of the life satisfaction scale was found 0.69. Multiple linear regression analysis was performed to answer the research question. In academic achievement, life satisfaction was not a significant predictor, but loneliness was negative predictor. Overall loneliness score describes .036 of academic achievement. It has been found that as the general loneliness scores increase, the academic achievement decreases and as the general loneliness scores decrease, the academic achievement level increases. General loneliness is also undesirable, as it is undesirable to have a low academic achievement. From this point of view, the academic success of the general loneliness score can be interpreted as an expected outcome of the negative direction procedure. It can be said that solving these problems of students who are lonely can make a positive impact on academic achievement.

Keywords: academic achievement, loneliness, life satisfaction, UCLA

1. GİRİŞ

Eğitim araştırmalarının en önemli değişkenlerinden birisi de akademik başarıdır. Akademik başarı eğitim amaçlarına ne ölçüde ulaşıldığının bir göstergesi olarak görülebilir. Ayrıca, öğrenmenin ne ölçüde gerçekleştiğini de belirleyen önemli bir göstergedir. Yıldırım (2006) akademik başarının çok sayıda faktörle ilişkili olduğu öne sürülmektedir. Öğrencinin akademik başarısını etkileyen fiziksel, psikolojik ve toplumsal çok sayıda etmen bulunmaktadır (Türnüklü, Zoraloğlu ve Gemici, 2014). Örneğin zekâ ve yetenek bu kapsamda değerlendirilebilir. Öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının yanı sıra yalnızlık (Demir, 1990) ve sınav kaygısı (Yıldırım, Gençtanırım, Yalçın and Baydan, 2008; Ergene, 2011) gibi faktörlerin de akademik başarıyı etkilediği tespit edilmiştir. Ailenin nitelikleri, öğrenim görülen okul ve okulun özellikleri akademik başarıyı etkileyen diğer faktörlerdir (Özgüven, 1974). Yapılan bir araştırmada (Kapıkıran ve Özgüngör, 2009), akademik başarının en iyi yordayıcılarının okul türü, güdülenme, kardeş sayısı ve algılanan aile desteği olduğu tespit edilmiştir. Sosyal destek ile akademik başarı arasında olumlu ilişki tespit eden çalışmalar da bulunmaktadır (Yıldırım, 2000; Yıldırım, 2006; Yıldırım, Gençtanırım, Yalçın and Baydan, 2008; Cutrona, Cole, Colangelo, Assouline, and Russell, 1994; Lee and Smith, 1999). Yapılan diğer bir araştırmada (Altınkurt,2008), özürsüz devamsızlık ile akademik performans arasında ters yönlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Toplumsal değişme kuramlarının toplumsal yapı ile ilgili olarak üzerinde birleştikleri kavramlardan birisi sosyal etkileşimdir. Sosyal etkileşim toplumsal yapının temelini oluşturur (Kongar 2002, s. 282). Yalnızlık ise sosyal etkileşimin yetersizliğine vurgu yapan bir kavramdır. Sosyal bir varlık olan insan için grup, sosyal yaşamın vazgeçilmez bir parçasıdır. Toplum içinde yaşayan her kişi, en küçük grup olan aile biriminden başlayarak, değişik sosyal, ekonomik, dinsel ve mesleki gruplara üyedir (Cüceloğlu 1996 , 532). Bireyin üye olduğu bu gruplar onun sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya katkı sağlar. Sosyal destek, bireyin çevresinden elde ettiği sosyal ve psikolojik destek olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım 1997).

Gençler için sosyal ilişkinin bir türü olan arkadaşlık ilişkileri önemlidir. Yalnızlık arkadaşlık ilişkilerinin yetersizliğini gösteren bir kavramdır. İlgili bazı kaynaklarda (Jones, Freemon ve Goswick, 1981; Russell, Peplau ve Cutrona, 1980) yalnızlık genellikle kaçınılan, kaygı, öfke, üzüntü ve diğer insanlardan kendini farklı hissetme duygularının refakat ettiği istenmeyen bir deneyim olarak açıklanmaktadır. Yalnızlığın temelinde, yaşanan sosyal ilişkilerin yetersizliği ve bu ilişkilerden alınan doyum düzeyinin düşüklüğü bulunmaktadır (Oktan, 2015). Başta ergenler ve genç yetişkinler olmak üzere, yalnızlık yaşadığımız toplumun özellikle son yıllarında artış gösteren bir problem

alanıdır (Erözkan, 2009). Orta ve yükseköğretim öğrencilerinin yalnızlığı ile ilgili olarak yapılmış çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Doğan ve Karakaş, 2016; Ceyhan ve Ceyhan, 2011; Çeçen, 2008; Yıldırım, 2000; Karaoğlu, Avşaroğlu ve Deniz, 2009; Eskin, 2001; Yılmaz, Yılmaz ve Karaca 2008; Pekel-Uludağlı ve Uçanok, 2005; Duyan, Duyan, Çifçi, Sevin, Erbay ve İkizoğlu, 2010; Avcı ve Yıldırım, 2014; Koçak, 2016; Kaya, Kaya, Atar, Turan, Eskimez, Palloş ve Aktaş, 2012).

Yaşam doyumu, kişinin kendi seçtiği kriterlere göre yaşamının niteliği hakkındaki genel değerlendirmesi olarak ele alınmaktadır (Dost, 2007). İnsanın kendi yaşamının bilişsel ve duygusal değerlendirmesi olarak tanımlanan öznel iyi oluşun bilişsel yönünü yaşam doyumu temsil eder (Diener, Emmons, Larsen and Griffin 1985). Yaşam doyumu, genel olarak kişinin tüm yaşamını ve bu yaşamın çeşitli boyutlarını içerir. Yaşam kalitesinin en yaygın kullanılan öznel ölçüsü olan yaşam doyumu, kişinin ruh sağlığını ve sosyal ilişkilerini etkileyen en önemli özelliklerden biridir (Şener, 2009). Bir zihin hali olarak yaşam doyumu, bireyin kendi yaşam kalitesini bütünüyle değerlendirmesi sonucunda ulaştığı olumluluk derecesi anlamına gelmektedir (Veenhoven, 1996; Emeç ve Güler, 2006). Yaşam doyumu belli bir duruma yönelik olan doyumu değil, genel olarak tüm yaşamdaki doyuma yönelik olarak kullanılan bir kavramdır. Mutluluk, moral gibi farklı açılardan iyi olma durumunu ifade eden bir kavramdır (Neugarten, Havighurst and Tobin, 1961). Yaş, stres düzeyi, fiziksel sağlık durumu, yaşam biçimi ve bazı kişilik özellikleri yaşam doyumunun belirleyicileri arasında gösterilmektedir (Chow, 2005).

Ortaöğretim ikinci sınıf öğrencileri ile ilgili olarak yapılan bir araştırmada (Yıldırım, 2000), yalnızlığın akademik başarıyı negatif yönde yordadığı tespit edilmiştir. Buluş'un (1997) çalışmasında akademik yönden başarısız olan öğrencilerin, akademik yönden başarılı olanlardan daha fazla yalnızlık duygusu yaşadıklarını ortaya çıkarmışlardır. Demir'in (1990) çalışmasında akademik yönden başarısız olan öğrencilerin başarılı olan öğrencilerden daha fazla yalnızlık yaşadıklarını tespit etmiştir. Yapılan diğer bir araştırmada (Lubber, Van Der Werf, Snijders, Bert, Creemers and Kuyper, 2006), akranları tarafından kabul edilmenin akademik başarıyı desteklediği bulunmuştur. Yetiştirme yurdu yaşantısı geçiren lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ile ilgili bir araştırmada (Kutlu, 2016), akademik başarı durumunu iyi ve orta olarak algılayan öğrencilerin genel yalnızlık algısı, akademik başarı durumunu zayıf algılayan öğrencilerden anlamlı ölçüde düşük bulunmuştur. Duyan ve arkadaşlarının (2010) yapmış olduğu araştırmada, öğrencinin not ortalaması arttıkça yalnızlık durumunun azaldığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan, üniversite hemşirelik öğrencilerinin yalnızlık algısı ile ilgili bir çalışmada (Koç ve Sağlam, 2009), yalnızlık ile öğrencinin kendi başarısını değerlendirme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yapılan diğer bir araştırma-

da (Halamandaris and Power, 1999), yalnızlık ile üniversitedeki akademik performans arasında bağlantı tespit edilememiştir.

Yaşam doyumunun bazı değişkenlerin yanı sıra akademik başarı ile ilişkisini araştıran çalışmalar bulunmaktadır. Üniversite öğrencileri ile ilgili olarak yapılan bir çalışmada (Emeç ve Güler, 2006), yaşam doymu düşük olan öğrencilerin akademik başarılarının da düşük olduğu gözlenmiştir. Algılanan akademik başarısı yüksek olan üniversite öğrencilerinin yaşam doymu puan ortalaması, algılanan akademik başarısı orta ve düşük olanların yaşam doymu puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir (Dost, 2007). Yüksek düzeyde yaşam doymu bildiren çocukların, düşük düzeyde yaşam doymu bildiren akranlarına göre akademik performanslarının, kişilerarası ilişkilerinin, kişisel işlevlerinin de yüksek olduğu belirtilmektedir (Gilman ve Huebner, 2006). Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen diğer bir faktör de akademik yaşam memnuniyetidir. Yaşam doymu ve akademik başarı ile ilgili yapılan araştırmalar, akademik yaşam doyumunun öğrencilerin başarısı üzerinde büyük etkisi olduğunu göstermektedir (Huerta, Cortina, Pang, Torges and Magley, 2006; Ojeda, Flores, & Navarro, 2011). Kumar ve Dileep (2006), akademik memnuniyetin sosyal araştırmalarda başarının en iyi yordayıcısı olduğunu ifade etmektedir. Balkis'in (2013) çalışmasında akademik yaşam doymu ile akademik başarı arasında pozitif yönlü güçlü bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırmalar öğrencilerin yaşam doymu ile akademik başarıları arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu göstermiştir (Kirkcaldy, Furnham and Siefen, 2004; Suldo, Shaffer and Riley, 2008). İlgili literatürde farklı araştırma sonuçlarına da rastlamak mümkündür. Yapılan bir araştırmada yaşam doymu ile akademik başarı arasında herhangi bir bağlantı tespit edilememiştir (Stack-Cutler, Parrila and Torppa, 2015).

Hedeflenen öğrenmeleri gerçekleştirmek eğitimin en önemli amaçlarından birisidir. Öğrenmenin ne ölçüde gerçekleştiğinin göstergesi ise akademik başarıdır. Akademik başarı ise çok farklı değişkenlerden farklı şekilde etkilenmektedir. Bu başarıyı yordayan değişkenlerin tespit edilmesi bu bakımdan önemlidir. Bu çalışma ortaöğretim öğrencilerinde yaşam doymu ile genel yalnızlık düzeyinin akademik başarının anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişimin olup olmadığını, eğer değişim varsa bu değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2005).

1.1. Çalışma grubu

Çalışma grubunda, 2015-2016 öğretim yılında, Doğu Karadeniz Bölgesindeki bir ilde bulunan sekiz farklı ortaöğretim kurumunun 11 ve 12'nci sınıflarına kayıtlı olan 630 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin 314'ü erkek 316'sı kızdır. Öğrencilerin 308'i 11'nci, 322'si ise 12'nci sınıf öğrencisidir.

Tablo 1. Çalışma grubunun cinsiyet ve sınıf düzeyi

Değişken		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	314	49,8
	Kız	316	50,2
Sınıf düzeyi			
	11. Sınıf	308	48,9
	12. Sınıf	322	51,1
Toplam		630	100,0

1.2. Veri toplama araçları

Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, UCLA (University of California Los Angeles Loneliness Scale) Yalnızlık Ölçeği ile Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Yirmi maddeden oluşan UCLA Yalnızlık Ölçeği Russell, Peplau ve Ferguson (1978) tarafından geliştirilmiş olup, Demir (1989) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Cevaplayıcıların maddelerde belirtilen durumları ne sıklıkla yaşadıklarını dörtlü likert tipi ölçek üzerinde belirtmeleri istenmektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 20'dir. Puanın yükselmesi yalnızlık duygusunun arttığını, düşmesi ise yalnızlık duygusunun azaldığını gösterir. Ölçeğin mevcut uygulama için tespit edilen iç tutarlılık katsayısı .814'tür.

Yaşam Doyumu Ölçeği (Satisfaction with Life Scale) Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilmiş olup, ölçeğin Türkçeye uyarlanması Köker (1991) tarafından yapılmıştır. Yaşam Doyumu Ölçeği (Satisfaction with Life Scale) cevaplayıcıların verilen ifadelerle hiç uygun değil ile çok uygun arasında birden yediye kadar derecelendirme yaparak cevap vermeleri gereken bir ölçektir. Beş maddelik ölçekten alınabilecek en düşük puan 5, en yüksek puan ise 35'tir. Yüksek puan düşük düzeydeki yaşam doyumuna, yüksek puan ise yüksek düzeydeki yaşam doyumuna işaret et-

mektedir. Yaşam Doyumu Ölçeğinin mevcut uygulamada tespit edilen iç tutarlılık katsayısı .69'dur.

Araştırma sorusunu cevaplamak için çoklu doğrusal regresyon analizi tekniği kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Değişkenlere ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 2'de gösterilmiştir. Katılımcıların başarı notu, yalnızlık ve yaşam doyumuna ilişkin puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapmalarının yanı sıra en düşük ve en yüksek puanları verilmiştir.

Tablo 2. Değişkenlere ilişkin betimleyici istatistikler

Değişken	N	En düşük	En yüksek	$\bar{X}$	Ss
Başarı notu	630	47,0	96,0	72,78	8,98
Yalnızlık	630	20,0	72,0	34,23	7,88
Yaşam doyumunu	630	9,0	35,0	22,635	5,63

Yalnızlık ve yaşam doyumunun akademik başarıyı yordama gücüne ilişkin olarak yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 3'te gösterilmiştir. Kurulan regresyon modelinin genel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (F_{2-627} : 23.483, $p < .01$).

Tablo 3. Yalnızlık ve Yaşam Doyumunun akademik başarıyı yordanmasına ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları

	Standardize edilmiş		Standardize edilmiş		Korelasyonlar		
	B	S. Hata	β	t	p	Partial	Part
(Sabit)	76,866	2,760		27,855	,000*		
Yalnızlık	-,186	,049	-,163	-3,780	,000*	-,149	-,148
Yaşam Doyumu	,101	,069	,063	1,463	,144	,058	,057
R: 198	R ² : .036		F_{2-627} : 12.833, $p < .01$		* $p < .01$		

Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları genel yalnızlık puanlarının akademik başarıyı negatif yönde yordadığını, yaşam doyumunun ise anlamlı bir yordayıcı olmadığını göstermektedir. Genel yalnızlık puanı akademik başarının yüzde 3.6'sını açıklamaktadır ($R^2: ,036$). Genel yalnızlık puanları yükseldikçe akademik başarının azaldığı, genel yalnızlık puanları azaldıkça akademik başarı düzeyinin yükseldiği görülmektedir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Ortaöğretim öğrencileri ile ilgili olarak yapılan bu çalışma sonucuna göre yalnızlık akademik başarının negatif yordayıcısı iken, yaşam doyumunu akademik başarının anlamlı bir yordayıcısı değildir. Yalnızlığın akademik başarının negatif yordayıcısı olduğuna ilişkin elde edilen bu sonuç, orta ve yükseköğretim öğrencileri ile ilgili olarak yapılan bazı araştırma sonuçları (Demir, 1990; Buluş, 1997; Yıldırım, 2000; Duyan ve ark. 2010; Kutlu, 2016) ile benzerlik göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin akademik performansı ile yalnızlık arasında bağlantı bulamayan (Halamandaris and Power, 1999) çalışma ile hemşirelik öğrencilerinin yalnızlık algısı ile ilgili olarak yapılan bir çalışmada (Koç ve Sağlam, 2009) bulunan sonuçlardan farklıdır.

Yaşam doyumunun akademik başarının anlamlı yordayıcısı olmamasına ilişkin bulunan sonuç, benzer bazı araştırma bulgularından tamamen farklıdır. Üniversite öğrencilerinin yanı sıra ortaöğretim öğrencileri ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda da yaşam doyumunu düşük olan öğrencilerin akademik başarılarının da düşük olduğu tespit edilmiştir (Emeç ve Güler, 2006; Dost 2007; Gilman and Huebner, 2006). Diğer taraftan akademik yaşam memnuniyeti yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğu, akademik yaşam doyumunun öğrencilerin başarıları üzerinde büyük etkisi olduğu ifade edilmektedir (Huerta, Cortina, Pang, Torges and Magley, 2006; Ojeda, Flores, & Navarro, 2011; Kumar ve Dileep, 2006; Balkis, 2013). Ancak ilgili literatürde yaşam doyumunu ile akademik başarının bağlantısız olduğunu gösteren benzer araştırma sonuçları da bulunmaktadır (Kirkcaldy, Furnham and Siefen, 2004; Stack-Cutler, Parrila and Torppa, 2015). İlgili kaynaklarda bu araştırma sonuçlarını hem destekleyen hem de desteklemeyen bulguların elde edilmesi, akademik başarıyı etkileyen bazı değişkenlerin gruptan gruba farklılık gösterdiği, yaşam doyumunu ile yalnızlık değişkenlerinin de farklılık gösteren değişkenlerden olduğu düşüncesini desteklemektedir.

Akademik başarının düşük düzeyde gerçekleşmesi istenmeyen bir durum olduğu gibi, genel yalnızlık da istenmeyen bir durumdur. Bu bakımdan, genel yalnızlık puanının akademik başarıyı negatif yönde yordaması beklenen bir sonuç olarak yorumlanabilir. Ancak düşük yaşam doyumunu da istenmeyen bir durum olmasına rağmen

çalışma grubunda akademik başarıyı yordayan bir değişken olmadığı anlaşılmaktadır. Yaşam doyumunu destekleyen uyarıcıların araştırmanın yapıldığı çalışma grubunda okul dışı uyarıcılardan kaynaklanması bunun sebebi olarak düşünülebilir.

Yalnızlık gibi istenmeyen bir sorunun azaltılması veya ortadan kaldırılmasının ortaöğretim öğrencilerinde akademik başarıyı destekleyici bir etki gösterebileceği anlaşılmaktadır. Okul rehberlik hizmetlerinin yanı sıra, sosyal ve kültürel etkinlik programlarının da desteklenmesi ortaöğretim kurumlarında öğrencilerin yaşadığı yalnızlığın azaltılmasına katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Altınkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-142.
- Avcı, Ö. H., & Yıldırım, İ. (2014). Ergenlerde şiddet eğilimi, yalnızlık ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29-1).
- Balkis, M. (2013). Academic procrastination, academic life satisfaction and academic achievement: the mediation role of rational beliefs about studying. *Journal of Cognitive & Behavioral Psychotherapies*, 13(1), 57-74.
- Buluş, M. (1997). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3 (9), 82-90.
- Ceyhan, E. ve Ceyhan, A. A. (2011). Üniversite psikolojik danışma merkezine başvuran öğrencilerin yalnızlık ve depresyon düzeyleri. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 81-92.
- Chow, H. P. (2005). Life satisfaction among university students in a Canadian prairie city: A multivariate analysis. *Social indicators research*, 70(2), 139-150.
- Cutrona, C. E., Cole, V., Colangelo, N., Assouline, S. G., & Russell, D. W. (1994). Perceived parental social support and academic achievement: An attachment theory perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(2), 369-378.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve Davranışı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çeçen, A. R. (2008). Öğrencilerinin cinsiyetlerine ve ana-baba tutum algılarına göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 415-431.
- Demir, A. (1989). UCLA yalnızlık ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Psikoloji Dergisi*, 7-23, 14-18.
- Demir, A. (1990). *Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler*, Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.
- Doğan, U., ve Karakaş, Y. (2016). Lise öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanımının yordayıcısı olarak yalnızlık. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 57-71.
- Dost, M. T. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 132-143.
- Duyan, V., Duyan, G. Ç., Çifçi, E. G., Sevin, Ç., Erbay, E., & İkizoğlu, M. (2010). Lisede okuyan öğrencilerin yalnızlık durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150).
- Emeç, H., ve Güler, B. K. (2006). Yaşam memnuniyeti ve akademik başarıda iyimserlik etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 129-149.
- Ergene, T. (2011). Lise öğrencilerinin sınav kaygısı, çalışma alışkanlıkları, başarı güdüsü ve akademik performans düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(160).
- Erözkan, A. (2009). Ergenlerde yalnızlığın yordayıcıları. *İlköğretim Online*, 8(3), 809-819.
- Eskin, M. (2001). Ergenlikte yalnızlık, baş etme yöntemleri ve yalnızlığın intihar davranışı ile ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 4(5), 5-11.
- Gilman, R., & Huebner, E. S. (2006). Characteristics of adolescents who report very high life satisfaction. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(3), 293-301.
- Halamandaris, K. F., & Power, K. G. (1999). Individual differences, social support and coping with the examination stress: A study of the psychosocial and academic adjustment of first year home students. *Personality and Individual Differences*, 26(4), 665-685.
- Huerta, M., Cortina, L. M., Pang, J. S. Torges, C. M., Magley, V. J. (2006). Sex and power in the academy: Modeling sexual harassment in the lives of college women. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32, 616-628.
- Jones, W. H., Freeman, J. E., & Goswick, R. A. (1981). The persistence of loneliness: Self and other determinants. *Journal of Personality*, 49(1), 27-48.
- Kapıkıran, Ş., & Özgüngör, S. (2009). Ergenlerin sosyal destek düzeylerinin akademik başarı ve güdülenme düzeyi ile ilişkileri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 16(1), 21-30.

- Karaoğlu, N., Avşaroğlu, S., & Deniz, M. E. (2009). Yalnız mısın? Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinde Yalnızlık Düzeyi ile İlgili Bir Çalışma. *Marmara Medical Journal*, 22(1), 19-26.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kaya, N., Kaya, H., Atar, N. Y., Turan, N., Eskimez, Z., Palloş, A., & Aktaş, A. (2012). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin öfke ve yalnızlık özellikleri, *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 9(2), 18-26.
- Kirkcaldy, B., Furnham, A., & Siefen, G. (2004). The relationship between health efficacy, educational attainment, and well-being among 30 nations. *European Psychologist*, 9(2), 107-119.
- Koç, Z. ve Sağlam, Z. (2009). Bir grup üniversite hemşirelik öğrencisinde yalnızlık. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 16(16), 62-73.
- Koçak, R. (2016). Duygusal ifade eğitimi programının üniversite öğrencilerinin aleksitimi ve yalnızlık düzeylerine etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(23), 29-45.
- Kongar, E. (2002). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Köker, S., (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kumar, S. P. K., & Dileep, P. (2006). *Academic life satisfaction scale and its effectiveness in predicting academic success*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED491869).
- Kutlu, M. (2016). Yetiştirme yurdu yaşantısı geçiren lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(24), 89-109.
- Lee, V. E., & Smith, J. B. (1999). Social support and achievement for young adolescents in Chicago: the role of school academic press. *American Educational Research Journal*, 36(4), 907-945.
- Lubbers, M. J., Van Der Werf, M.P.C., Snijders, T.A.B., Bert P.M. Creemers, B.P.M. & Kuyper, H. (2006). The impact of peer relations on academic progress in junior high, *Journal of School Psychology*, 44(6): 491-512
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J., & Tobin, S. S. (1961). The measurement of life satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16,134-143.

- Ojeda, L., Flores, L. Y., & Navarro, R. L. (2011). Social cognitive predictors of Mexican American college students' academic and life satisfaction. *Journal of Counseling Psychology, 58*(1), 61-71.
- Oktan, V. (2015). Üniversite öğrencilerinde problemlerli internet kullanımı, yalnızlık ve algılanan sosyal destek, *Kastamonu Eğitim Dergisi, 23*(1), 281-292.
- Özgüven, İ. E. (1974). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen zihinsel olmayan faktörler. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Pekel-Uludağlı, N., & Uçanok, Z. (2005). Akran zorbalığı gruplarından yalnızlık ve akademik başarı ile sosyometrik statüye göre zorba/kurban davranış türleri. *Türk Psikoloji Dergisi, 20*(56), 77-92.
- Russell, D., Peplau, L.A., & Ferguson, M.L. (1978). Developing a measure of loneliness. *Journal of Personality Assessment, 42*, 290-294.
- Russell, D.; Peplau, L. A. ve Cutrona, C. E. (1980). The revised UCLA loneliness scale: Concurrent and discriminant validity evidence. *Journal of Personality and Social Psychology, 39*, 472-480.
- Stack-Cutler, H. L., Parrila, R. K., & Torppa, M. (2015). Using a multidimensional measure of resilience to explain life satisfaction and academic achievement of adults with reading difficulties. *Journal of Learning Disabilities, 48*(6), 646-657.
- Suldo, S. M., Shaffer, E. J., & Riley, K. N. (2008). A social-cognitive-behavioral model of academic predictors of adolescents' life satisfaction. *School Psychology Quarterly, 23*(1), 56-69.
- Şener, A. (2009). Yaşlılık, yaşam doyumu ve boş zaman faaliyetleri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-dergisi, 1*-18.
- Türnüklü, A., Zoraloğlu, Y., & Gemici, Y. (2014). İlköğretim okullarında okul yönetimine yansıyan disiplin sorunları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetim Dergisi, 27*, 417-441.
- Veenhoven, R. (1996). *Chapter 1 in: Saris, W.E., Veenhoven, R., Scherpenzeel, A.C. and Bunting B. (Eds.). 'A comparative study of satisfaction with life in Europe. Eotvos University Press, 2, 11-48.*
- Yıldırım, I., Gençtanırım, D., Yalçın, I., & Baydan, Y. (2008). Academic achievement, perfectionism and social support as predictors of test anxiety. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34*(34), 287-296.

- Yıldırım, İ. (1997). Algılanan sosyal destek ölçeğinin geliştirilmesi güvenilirliği ve geçerliliği, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 81-87
- Yıldırım, İ. (2000). Akademik başarıyı yordayıcısı olarak yalnızlık sınav kaygısı ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18).
- Yıldırım, İ. (2006). Akademik Başarının yordayıcısı olarak gündelik sıkıntılar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(30), 287-296.
- Yılmaz, E., Yılmaz, E., & Karaca, F. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Genel Tıp Dergisi*, 18(2), 71-79.